

זכותון להכרה בנכות צבאית

זכותון זה הוכן כשירות למי שנפגעו או חלו במהלך השירות בכוחות הביטחון ובעקבותיו, על ידי הסטודנטים והסטודנטיות של הקליניקה להכרה בנכות צבאית, מרכז אונו למשפט חברתי קליני, הקריה האקדמית אונו.

כתיבה והנחיה אקדמית: עו"ד ורד מושקובסקי - מנהלת הקליניקה להכרה בנכות צבאית
ליווי אקדמי: ד"ר ג'ודי ברודר - ראש מרכז אונו למשפט חברתי קליני

פורסם במרץ 2023

עודכן באוגוסט 2023

- מטרת הזכותון לשרת את הציבור בריכוז והנגשת מידע כללי בלבד ואינו תחליף ליעוץ משפטי.
- המידע רלוונטי גם, בשינויים הרלוונטיים, להכרה בנכות של כל נפגעי ונפגעות כוחות הביטחון ובכללם משטרה, שב"ס, לוחמת אש ועוד...

תודה מיוחדת לסטודנט אסף דמארי

תוכן עניינים

1 שלב א' - בקשה להכרה בנכות צבאית
1שלושה תנאים מצטברים להכרה בנכות צבאית.....
1מי רשאים להגיש בקשה להכרה בנכות צבאית?.....
1היכן יש להגיש את הבקשה?.....
1מתי ניתן להגיש את הבקשה?.....
1האם ישנה תקופת התיישנות אחריה לא ניתן להגיש את הבקשה למשרד הביטחון?.....
2אלו מסמכים יש לצרף לבקשה.....
2האם יש מסלולי הגשה שונים?.....
2מהם שלבי התהליך באגף השיקום לאחר הגשת הבקשה?.....
3 שלב ב' - הועדות הרפואיות - קביעת אחוזי נכות
3קביעת דרגת נכות.....
3ההליך בוועדה הרפואית.....
3נוכחות בוועדה.....
3משך זמן קבלת החלטת הוועדה הרפואית.....
3ערעור על גובה אחוזי הנכות שנקבעו בוועדה.....
4תגמול כספי וטיפול רפואי ע"י אגף שיקום נכים מתקבלים בהתאם לדרגת הנכות.....
4קבלת טיפול רפואי בנכות ממועד הגשת הבקשה ועד קבלת ההחלטה בה.....
4לסיום.....

שלב א' - בקשה להכרה בנכות צבאית

שלושה תנאים מצטברים להכרה בנכות צבאית:

- (1) נכות (אובדן או ירידה בכושר גופני, נפשי או שכלי) שנגרמה ממחלה או חבלה.
- (2) בזמן השירות.
- (3) בעקבות השירות.

מי רשאים להגיש בקשה להכרה בנכות צבאית?

(1) מי ששירתו/משרתים ומשרתות בצה"ל:

- נפצעו או חלו במהלך שירות חובה.
- נפצעו או חלו במהלך שירות המילואים.
- נפצעו בפעילות מבצעית או באימון מבצעי או באירוע ייחודי לשירות הקבע.
- חלו במחלה המנויה בחוק בעקבות תנאי שירות ייחודים לשירות הצבאי או באירוע ייחודי לשירות הקבע.
- נפצעו או חלו בזמן קד"צ או גיבוש.

(2) מי שמשרתים ומשרתות שירות קבע בכוחות הביטחון (משטרה, שב"ס, שב"כ, מוסד, עובדי משמר הכנסת) ונפצעו (בפעילות מבצעית או באימון מבצעי או באירוע ייחודי) או חלו (בעקבות תנאי שירות ייחודים לשירות הצבאי או באירוע ייחודי לשירות) במהלך שירות הקבע במחלה המנויה בחוק.¹

היכן יש להגיש את הבקשה?

בקשה להכרה בנכות צבאית ניתן להגיש ליחידה לתביעות וקביעת זכאות במטה אגף שיקום נכים במשרד הביטחון **באחת** הדרכים הבאות:

- [טופס מקוון באתר של אגף השיקום של משרד הביטחון](#)
- דואר אלקטרוני: Shikum_klita_venituv@mod.gov.il
- משלוח בדואר בכתובת: ז'בוטינסקי 94, פתח תקווה, מיקוד 4959521
- פקס: 073-3233371

מתי ניתן להגיש את הבקשה?

ככלל, רצוי להגיש את הבקשה בהזדמנות הראשונה בהתאם לזמנים הקבועים בחוק. חיילים וחיילות בשירות חובה רשאים ורשאיות להגיש בקשה להכרה בסמוך למועד האירוע אך יוכלו לזכות בהכרה רק לאחר השחרור מהשירות. אנשי ונשות קבע, אנשי ונשות המילואים, ואנשי ונשות כוחות הביטחון שאינם משרתים בצה"ל רשאים ורשאיות להגיש בקשה להכרה בסמוך למועד האירוע.

האם ישנה תקופת התיישנות אחריה לא ניתן להגיש את הבקשה למשרד הביטחון?

ככלל, תקופת התיישנות בקשה למשרד הביטחון עומדת על 3 שנים מיום השחרור מהשירות שבמהלכו אירע המקרה שגרם לנכות.

¹ אם נפצעת או חלית לפני ה - 27.4.17, זכאותך עשויה להיות רחבה יותר.

כאשר מדובר בחבלה שרשומה ברשומות הצה"ליות או הממשלתיות - ייתכן שלא תחול התיישנות. בפועל עשויות להתקבל גם בקשות שאינן עומדות בתנאים האמורים, ככל שניתן להוכיח את הפגיעה על ידי מסמכים רפואיים ו/או תצהירים.

אלו מסמכים יש לצרף לבקשה?

מסמכים **שחובה** לצרפם:

טופס להכרה בחבלה ופוסט טראומה או טופס להכרה במחלה בעקבות תנאי השירות

ויתור על סודיות רפואית²

תעודת זהות וספח

פרטי חשבון בנק (צילום צ'ק מבוטל או אישור ניהול חשבון מהבנק)

יפוי כוח ככל שישנו ייצוג משפטי

מסמכים **שרצוי** לצרפם (לא חובה):

מסמכים רפואיים; דו"ח פציעה (ככל שישנו); אישור תנאי שירות; מכתב אישי או תצהיר; שמות/תצהירי עדים ומפקדים; חומרים מביטוח לאומי; כל מסמך שיכול להעיד על קרות החבלה או הסיבה להתפרצות המחלה.

שימו לב! ככל שהבקשה תהיה מפורטת ומסודרת יותר, הטיפול בה יהיה זריז ויעיל יותר!

האם יש מסלולי הגשה שונים?

קיימים שני סוגי מסלולים במשרד הביטחון:

1. מסלול ירוק (מבצעי נפש/חבלה/קישון/פדויי שבי) - מסלול מהיר העוסק הן בתחום החבלות והן בתחום המחלות שנועדו למצבים בהם ישנו קשר סיבתי מובהק וחד משמעי בין האירוע לבין הנכות שנוצרה.

2. מסלול רגיל (חבלה/מחלה/נפש) - נועד למצבים בהם הנסיבות לגבי הקשר הסיבתי/האבחנה אינן חד משמעיות. הבקשות המוגשות במסלול זה נוגעות לנכות שקשה יותר להוכיח את מקורה ואת הקשר הסיבתי שלה לשירות במערכת הביטחון.

זמני הטיפול משתנים בין המסלולים. כך גם בשלבים השונים של ההליך.

מהם שלבי התהליך באגף השיקום לאחר הגשת הבקשה?

1. שלב הקליטה והמיון - הבקשה מנותבת למסלול הרלוונטי (ירוק, חבלה, מחלה, נפש).
2. שלב איסוף החומר - משרד הביטחון אוסף את התיק הרפואי המלא של המבקש, אוסף ראיות ומברר את נסיבות הבקשה.
3. הבקשה מועברת לבדיקה רפואית אצל רופא. מטעם משרד הביטחון לצורך בחינת הקשר הסיבתי.
4. קצין תגמולים נותן החלטה אם להכיר בנכות צבאית.

קבלת הבקשה

תזמנו לועדה רפואית אשר תקבע את אחוזי הנכות

דחיית הבקשה

ניתן להגיש ערעור על החלטתו³

² הטופס נמצא בחלקו האחרון של טופס ההכרה.

³ קיימת אפשרות להגשת בקשה לעיון מחדש בהחלטת קצין תגמולים במידה שהתגלתה ראייה חדשה - כלומר ניתן

שלב ב' - הועדות הרפואיות - קביעת אחוזי נכות

קביעת דרגת נכות

הועדה הרפואית קובעת את דרגת הנכות (באחוזים) בהתאם למצב הרפואי העכשווי ובהסתמך על תקנות הקובעות את דרגת הנכות המתאימים לכל מצב רפואי. אם ישנן מספר פגימות⁴ אותן הועדה בוחנת, חישוב אחוזי הנכות יבוצע כך:
- דרגת הנכות הגבוהה מבין כל הפגימות תחושב במלואה.
- דרגת הנכות השנייה בגובהה תחושב מתוך האחוז שנותר.⁵

ההליך בוועדה הרפואית:

- הוועדה מורכבת מרופא.ה אחד.ת לפחות במומחיות רלוונטית לנכות.
- הוועדה תעניין בתיק הרפואי.
- הוועדה תבקש מהזכאי.ת לספר על הנכות.
- הוועדה תבצע בדיקה קלינית.
- ייערך פרוטוקול של הוועדה הרפואית.

נוכחות בוועדה:

ככלל על הזכאי.ת להשתתף בוועדה.
במקרים המתאימים ובהתאם לשיקול דעת יחידת הוועדות הרפואיות, הועדה יכולה להתכנס ללא המבקש ולהחליט על סמך מסמכים בלבד.

משך זמן קבלת החלטת הוועדה הרפואית

כאשר הוועדה הרפואית סיימה את הדיון בתיק, סיכמה את החלטתה והעבירה אותה לידי קצין התגמולים למתן החלטה, על הזכאי.ת לקבל את ההחלטה תוך 45 יום הנספרים מיום העברת התיק לידי קצין התגמולים.
לצורך עדכון ומעקב הזכאי.ת יקבל על כך הודעת "sms" : "זכאי נכבד, לידיעתך, הדיון בוועדה הרפואית הסתיים ותיקך הועבר לקצין התגמולים למתן החלטה."

ערעור על גובה אחוזי הנכות שנקבעו בוועדה:

על החלטת הוועדה הרפואית ניתן לערער בפני ועדה עליונה תוך 45 יום מיום קבלת החלטה (הוועדה מוסמכת לאשר את החלטות הוועדות הרפואיות המחוזיות, לבטלן, או לשנות אותן. הוועדה העליונה מוסמכת גם להוריד את אחוזי הנכות שנקבעו למערער בוועדה).

לפתוח את התיק מחדש, גם אם הבקשה נדחתה בעבר.

⁴ פגימה = מחלה או ליקוי גופני או שכלי שנפגע בו אדם.

⁵ לדוגמה, דרגת הנכות של מי שנקבעו לו 30% על פגימה אחת ו-20% על פגימה נוספת תעמוד על 44%. הפגימה הראשונה נספרת במלואה - 30%; הפגימה השנייה - 20% מתוך 70% הנותרים, כלומר 14% (נכות משוקללת).

תגמול כספי וטיפול רפואי ע"י אגף שיקום נכים מתקבלים בהתאם לדרגת הנכות הכוללת אשר נקבעה בוועדה⁶

- **עד 9%** - לא ניתן תגמול כספי וטיפול רפואי.
- **19% - 10%** - ניתן מענק חד פעמי הנע בין סכום של כ-55,000 ש"ח לסכום של כ-211,000 ש"ח ללא זכאות לקבל טיפול רפואי באגף שיקום נכים, אלא בקופת חולים.
- **20% ומעלה** - ניתן תגמול חודשי וכן זכאות לקבל טיפול רפואי בנכות המוכרת ע"י אגף שיקום נכים.

בנוסף למענק או התגמול הבסיסי, ישנן הטבות ותגמולים נוספים.⁷

קבלת טיפול רפואי בנכות ממועד הגשת הבקשה ועד קבלת ההחלטה בה:

- קבלת טיפול רפואי על חשבון משרד הביטחון - מרגע הגשת הבקשה ועד לקבלת החלטה בה, כולל בשלב הערעור, ינתנו טיפולים רפואיים בנכות בגינה הוגשה הבקשה להכרה על חשבון משרד הביטחון.
- קבלת תגמול טיפול רפואי על חשבון משרד הביטחון - יינתן לפי שיקול דעת קצין תגמולים אם יש יסוד סביר להניח שמבקש הבקשה יוכר וכפוף לשיקול דעת של רופא מחוזי. התגמול יוחזר ככל שהבקשה תידחה.

לסיום

בקשה להכרה בנכות צבאית נועדה לסייע למי שנפגעו או חלו במהלך השירות, הן בהיבט הכלכלי והן בהיבט השיקומי. הליך הבקשה אמנם דורש עיסוק באירוע ובנכות, וכן טיפול בירוקרטי, אך אם שלושת התנאים שהוזכרו בתחילת הזכותון מתקיימים (נכות שנגרמה ממחלה או חבלה, בזמן השירות ובעקבות השירות) כדאי לגייס כוחות, להיעזר בסיוע ככל שנדרש ולהגיש את הבקשה.⁸

⁶ זכותון זה מפרט בקצרה את התגמול הניתן בהתאם לדרגת הנכות שנקבעו אך יש לזכור כי נכה מוכר זכאי להליך שיקומי אשר מעניק כלים נוספים מלבד התגמול.

⁷ ההטבות ניתנות בנושאים שונים ובהתאם לדרגת הנכות שנקבעה (ההטבות ניתנות בנושאי דיור, רווחה, רכב ועוד).

⁸ ניתן להיעזר במרכז "בידיים טובות" לקבלת סיוע ללא תשלום בהגשת בקשה להכרה וכן בהכנה לוועדות הרפואיות.